

Spontanidrottsplatser ur ett jämsställdhetsperspektiv

Uppdrag i VP 2024

Stadens styrning

- Flickors och kvinnors behov och önskemål ska särskilt beaktas vid investeringar i spontanidrottsanläggningar för att uppnå ett mer jämställt nyttjande.
- Staden ska särskilt gynna flickors idrottande och motionerande och stimulera fler flickor till fysisk aktivitet.
- Det ska ske genom att prioritera dels anläggningstyper som **nyttjas** av stor andel flickor idag och dels anläggningstyper som flickor **vill** att staden ska satsa på.
- Stadens strategi för ett mer jämlikt och jämställt nyttjande av stadens spontanidrottsytor förtydligar hur detta kan gå till.

*Stockholm stads program för idrott, motion och friluftsliv 2024-2028.
Beslutad av kommunfullmäktige 2024-05-27*

Varför är det viktigt att tänka på jämställdheten på spontanidrottsytor?

- Demokrati – Offentliga platser ska vara till för alla.
- Ekonomisk fråga – Mycket pengar investeras i nya aktivitetsytor, och då är det viktigt att försöka se till att de inte bara används av en begränsad grupp.
- Folkhälsa – Folk behöver röra mer på sig, i synnerhet tjejer.

Endast 44 % av pojkarna och 22 % av flickorna i åk 5 och 8 når rekommendationen om fysisk aktivitet (60 minuter per dag). För 15-åriga tjejer är andelen endast 9 %.

Presentation av Karin Book – utgångspunkter för projektet Equalizer. Tillgänglig på [PowerPoint Presentation](#)

Inledning

- [Karin Book, lektor vid Institutionen för Idrottsvetenskap vid Malmö Universitet – YouTube](#)

Spontanidrott

- Spontanidrott är aktiviteter som sker utan någon officiell arrangör eller ledare. Deltagarna organiserar själva aktiviteterna, fastställer regler och genomför dem antingen ensamma eller i grupp. Spontanidrott kan vara alltifrån gymträning till spontana fotbollsmatcher, joggingturer eller parkour.
- Spontanidrott är ett svårdefinierat begrepp. I vissa studier är parklekar med, i andra inte. Lek med sin hund i en hundrastgård eller lek på lekplatser ingår ofta inte när man pratar om spontanidrott.
- Trots att lekplatser ofta inte ingår i studier är det en viktig del för motorisk utveckling och till att barn lär sig hur man tar plats i det fysiska rummet. Lekplatser har också ett mer jämställt nyttjande än många andra platser för motion och aktivitet.

Dessa ytor brukar ingå i undersökning för spontanidrott

- Fotbollsplaner i olika storlekar, både gräs och grus
- Kaninburar, grus och gräs
- Gräsyta (nedklippt yta för spontanidrott)
- Näridrottsplats
- Kulan-anläggning
- Sportfält
- Uterink
- Asfaltsyta vid IP
- Skatepark och skateboardramp
- Parklek
- Friidrottsanläggning
- Motionsspår
- Utegym
- Basketplan, eller basketkorgar utan plan
- Beachvolleyplan
- Tennisplan asfalt/grus
- Boulebana

Finns ofta ej med:

- Skolgårdar och lekplatser
- Kajakpaddling och liknande
- Utomhusbaden

EÅV:s anläggningar

Spontanidrottsanläggningar i EÅV

	Enskede	Årsta	Vantör
Bollplan grus	4	4	5
Bollplan konstgräs	3	0	3
Basketplan grus	0	1	1
Basketplan asfalt	1	1	2
Tennisbana asfalt	0	1	0
Boulebana	2	4	3
Utegym	2	8	4
Multisportarena	1	0	4
Aktivitetspark	1	0	0
Discgolf	0	1 korg	1
Motionsspår	0	0	1
Ridstigar	1	0	0
Parkourpark	1	1	0
Strandvolleyboll	1	1	0
Skate	0	1	0
	s:a 17st	s:a 22 st	s:a 24 st

Källa: Mejl från Isa

Vad har vi för uppgifter om användningen av våra spontanidrottsplatser?

- Data från **discgolfen på Högdalstoppen**. 2142 spelade rundor rapporterades det året i appen uDisc. Högdalen AIS tror att ungefär var femte runda registreras. Föreningen har könsuppdelad statistik för tävlingar. De har rapporterat in deltagare för tre tävlingar år 2023, varav 56 män och 7 kvinnor.
- **Utegym i Storängsparken**. 163 svarande på enkät, varav 56 procent män och 44 procent kvinnor. Resultaten är inte könsuppdelade men de främsta anledningarna till att man tränar på gymmet är att det är tillgängligt, att det ger möjlighet att träna utomhus och att det är gratis.
- Idrottsförvaltningens kontaktperson har berättat att det i en dialog med unga tjejer framkom att de kände sig alltför exponerade mot tunnelbanan på **utegymmet i Bandängen** och det var en hindrande faktor för att nyttja gymmet.

Rågsveds aktivitetsyta

- Rågsveds aktivitetsyta: observationsstudie augusti 2019, 2055 personer noterades under 168 observationer.
- Resultat: 61 procent killar/män, 39 procent tjejer/kvinnor.

Tabell 2. Könsfördelning på respektive aktivitetsyta (%).

	Killar/män	Tjejer/kvinnor
Studsmattor	59	41
Klätterkulle	60	40
Löparbanor	58	42
Boulebanor	52	48
Parkourbana	63	37
Dansbana	37	63
Fotbollsplan	76	24

Hur ser användandet i stort ut?

- Spontanidrottsytor används mest av pojkar och män. Bland de som nyttjar spontanidrottsanläggningar utomhus är könsfördelningen ungefär 74 procent pojkar/män och 26 procent flickor/kvinnor.*

Könsfördelning på olika anläggningstyper

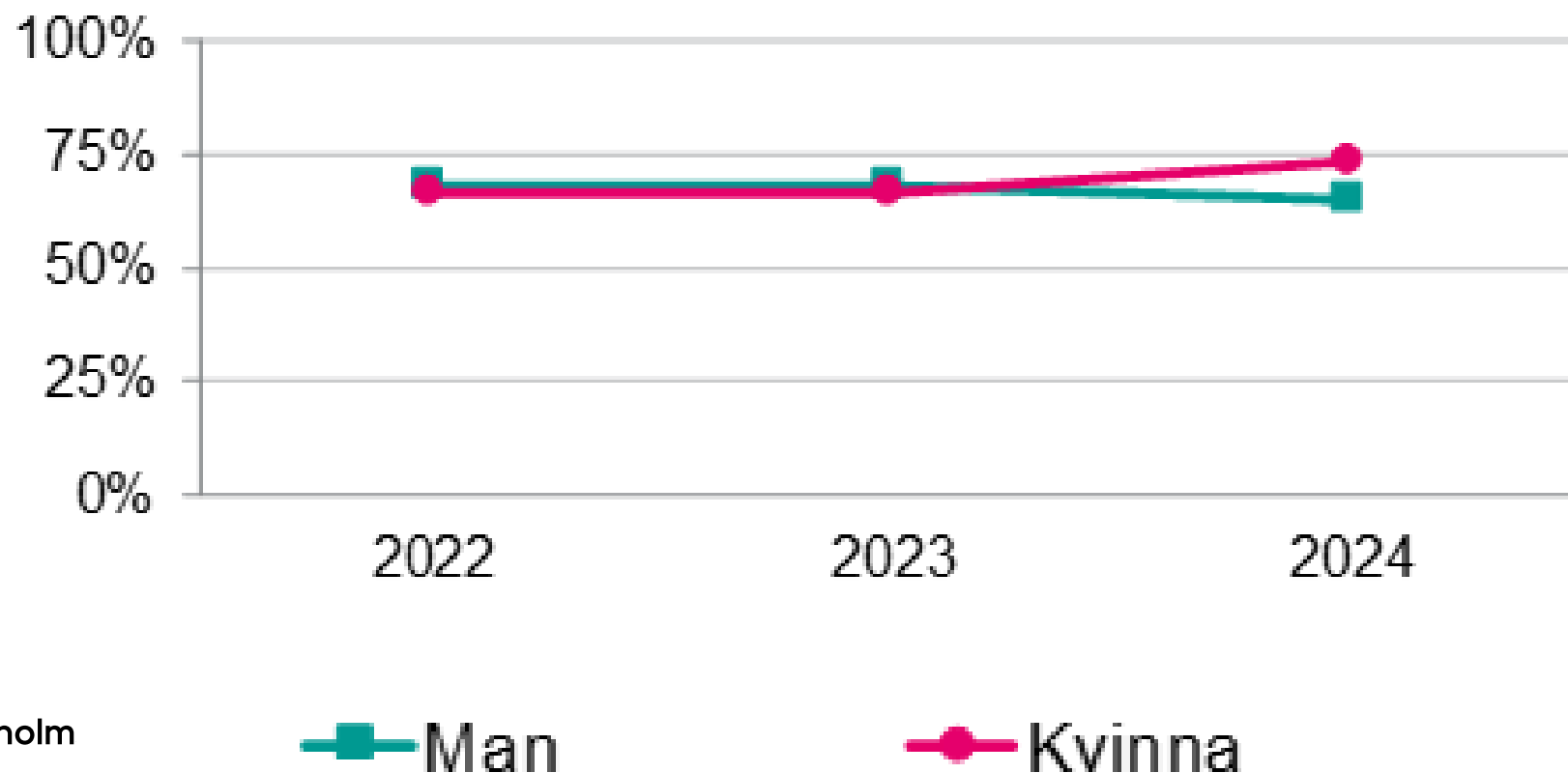
Könsfördelning per anläggningstyp (%)		
	Flickor 7-19 år	Pojkar 7-19 år
Badplats/Strandbad	53	47
Motionsspår	51	49
Friidrottsbanor	36	64
Utegym	32	68
Basketplan	21	79
Fotbollsplan	20	80
Skatepark	18	82

Idrottsförvaltningens PM Spontanidrott med fokus på flickor och kvinnor 2022-09-06.

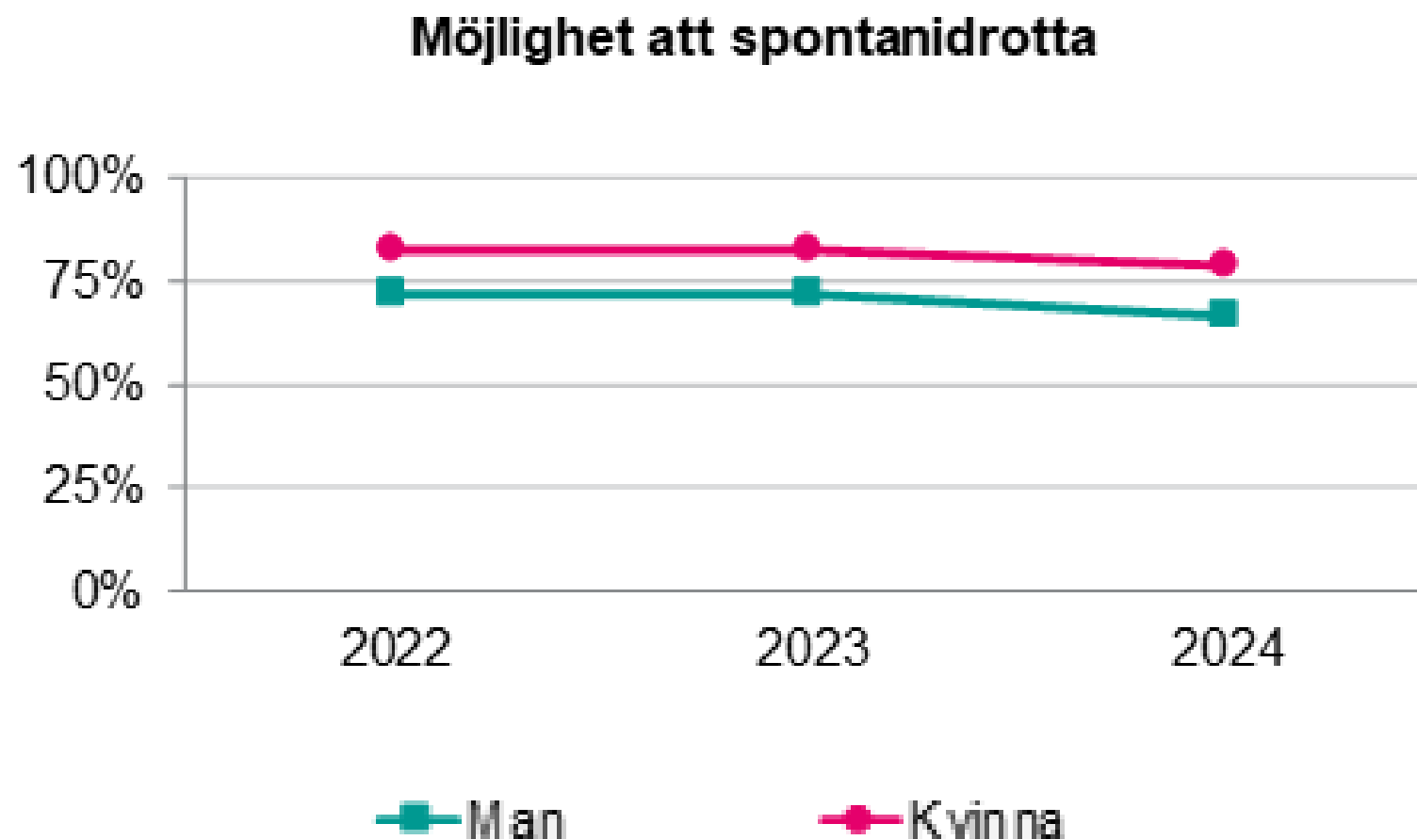

Kvinnor är mer nöjda än män med möjligheterna till aktiviteter i parker och grönområden *i den egna stadsdelen.*

Möjligheter till aktiviteter i parker och naturområden

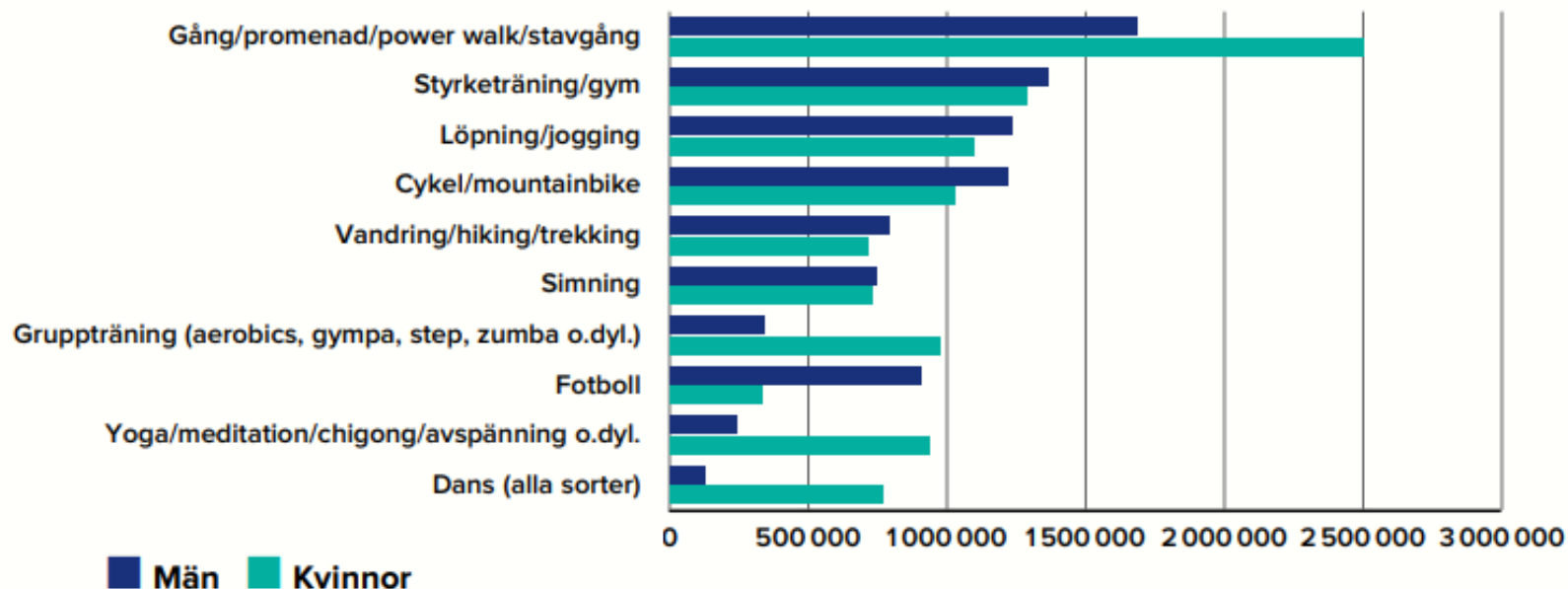

Kvinnor är också mer nöjda med möjligheten att spontanidrotta *i Stockholm.*

Populäraste motionsaktiviteterna i Sverige

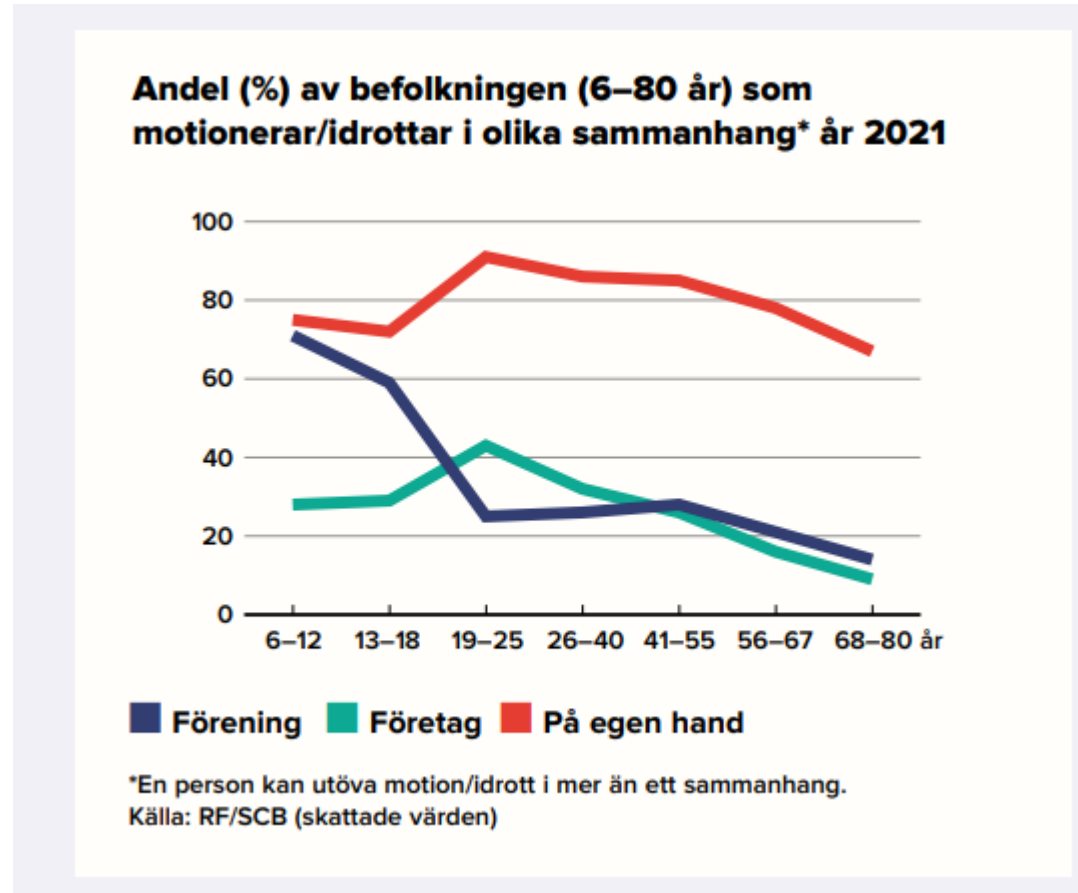
De tio populäraste idrotts- och motionsaktiviteterna* hos befolkningen (6–80 år) sett till antal utövare år 2023

*Aktiviteter som utövas regelbundet. En person kan förekomma inom flera aktiviteter. Avrundat till närmsta tusental.
Källa: RF/SCB (skattade värden)

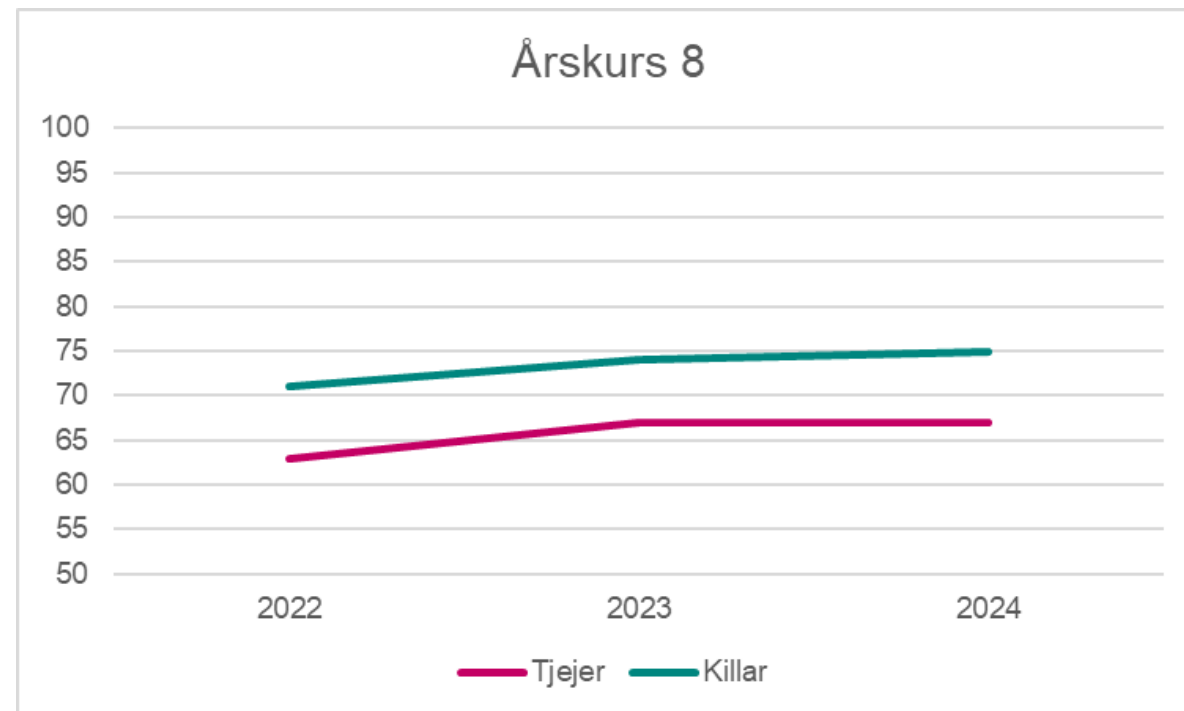
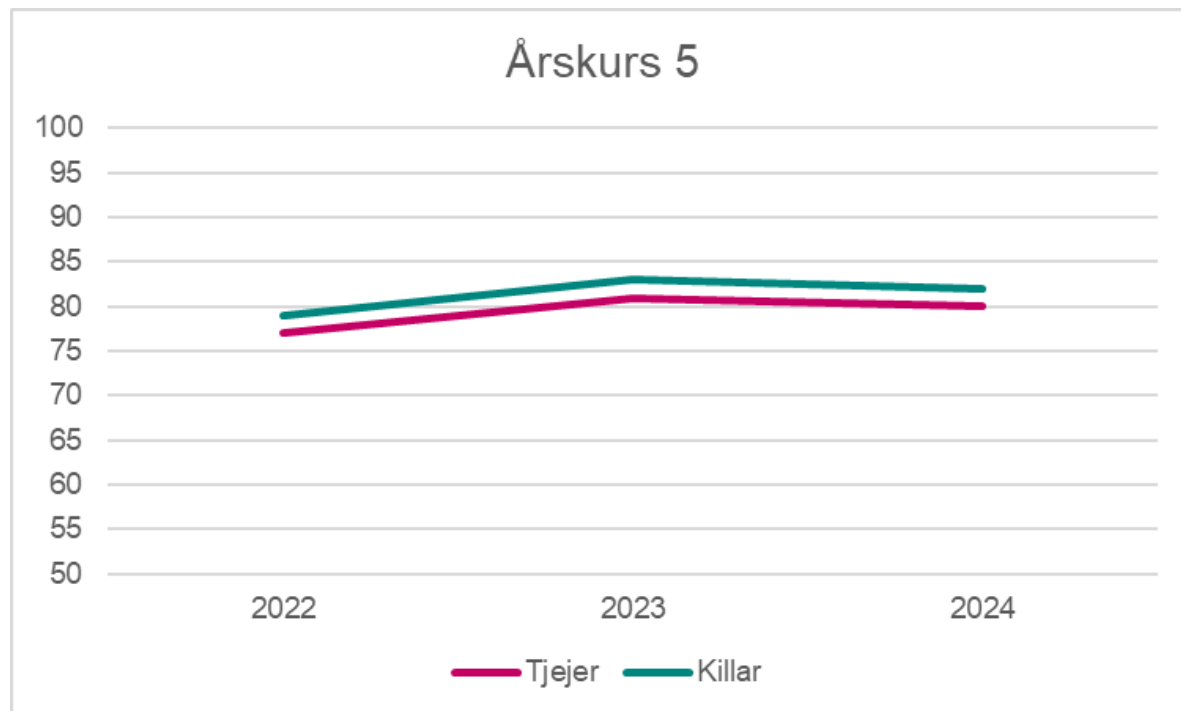
Källa: Riksidrottsförbundet/SCB, Svenska folkets relation till motion och idrott.

Många väljer att motionera på egen hand

Källa: Riksidrottsförbundet/SCB, Svenska folkets relation till motion och idrott.

Unga tjejer mindre nöjda än unga pojkar med möjligheten till spontanidrott

Vad vill unga tjejer att man ska satsa på?

- Högstadiet: Fotbollsplaner, strandbad och utomhusbassängbad, utegym.
- Gymnasiet: Utegym, strandbad och fotbollsplaner.
- Ganska högt rankade är även basketplaner och beachvolleybollplaner bland flickorna i både högstadiet och gymnasiet i denna undersökningen.

Källa: Idrottsförvaltningens PM Spontanidrott med fokus på flickor och kvinnor 2022-09-06.

Utmaningar

- Det kan vara svårt att nå nya grupper till ytor för spontanidrott, grupper som inte redan är aktiva.
- På exempelvis bollplaner kan ovana grupper undvika att ta plats pga av man inte känner sig tillräckligt duktig. De redan aktiva får då ett tolkningsföreträde på platsen vad gäller regler och spel.
- Den ledarlösa aktiviteten kan då vara ett hinder för vissa, eftersom ledare ofta arbetar för att inkludera alla.

*Källa: Stockholm stads program för idrott, motion och friluftsliv 2024-2028.
Beslutad av kommunfullmäktige 2024-05-27*

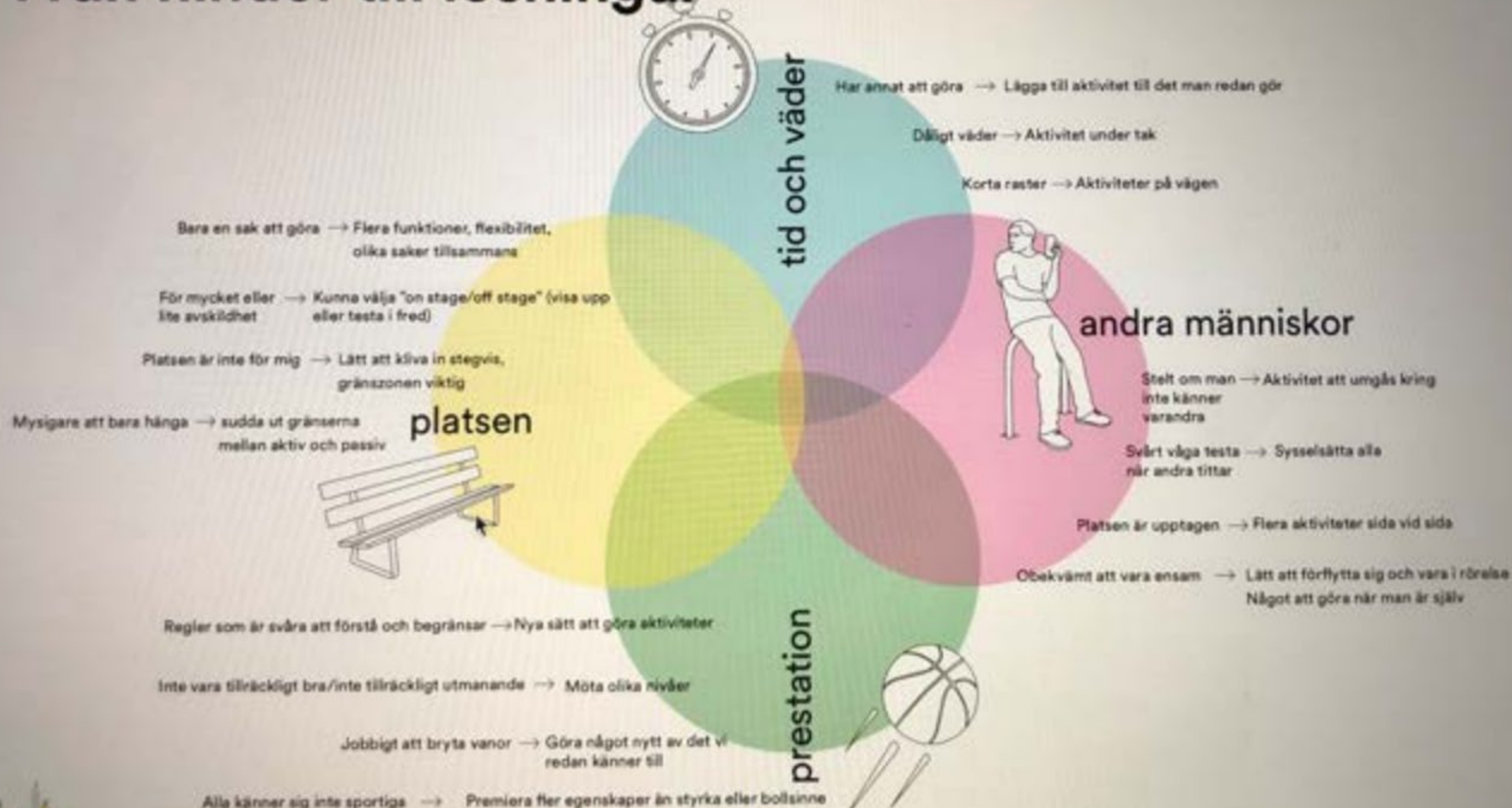

Idrottsförvaltningens dialog med flickor och kvinnor

- **Platsaktivering.** Involvera målgruppen. Erbjud aktiviteter bara för flickor/kvinnor. Kanske ha en instruktör på plats vissa tillfällen. Erbjud möjlighet att låna utrustning.
- **Motivation och information.** Undvik stereotypa bilder i marknadsföring. Instruktioner på plats hur man nyttjar anläggningen.
- **Uppdaterad utformning.** Exempelvis målning, identitetsskapande gestaltning, kulturinslag eller innovativ ljussättning. Interaktiv teknik.
- **Orienterbarhet, läge och överblickbarhet.** Undvik dolda platser och prång. Bra belysning. Kartor och bilder över anläggningen. God sikt mot anslutningsvägar. Rensa sly och undervegetation.
- **Användbarhet och flexibilitet.** Till exempel flexibla vikter på utegym. Anläggningar med flera användningsområden och möjlighet till olika användningar sommar/vinter.

Källa: Idrottsförvaltningens dialog med flickor och kvinnor, se Idrottsförvaltningens PM Spontanidrott med fokus på flickor och kvinnor 2022-09-06.

Från hinder till lösningar

Diskussion

- Vilka av våra spontanidrottsytor upplever ni som mest använda?
- Vilka spontanidrottsytor upplever ni är mest populära bland flickor/kvinnor?
- Vad tror ni gör dem attraktiva hos flickor/kvinnor?
- Vad kan vi göra för att uppmuntra fler tjejer/kvinnor att använda våra ytor?
- Vilken ytterligare kunskap behöver vi för att kunna öka jämställdheten?